

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічне консультування в реабілітаційному процесі

за освітньо-професійною програмою

«Клінічна та реабілітаційна психологія»

за другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань – 05 Соціальні і поведінкові науки
Спеціальність – 053 Психологія

Івано-Франківськ

2020 рік

Робоча програма із «Психологічне консультування в реабілітаційному процесі» для студентів за спеціальністю 053 «Психологія». 2020 р. – 24 с.

Розробники: доцент кафедри загальної та клінічної психології, кандидат психологічних наук Іванцев Н.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології. Протокол від “28”

серпня 2020 р. № 2

Завідувач кафедри загальної та
клінічної психології

(Москалець В.П.)

Схвалено методичною комісією факультету психології

Протокол від “10” вересня 2020 р. № 2

Голова

(Пілецька Л. С.)

© Прикарпатський національний
університет імені Василя
Стефаника, 2020 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність : 053 Психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6 Мова навчання: Українська	Освітній рівень: другий (магістр)	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		48 год.	78 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 11% / 89%

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: в освоєння певних видів і способів діяльності, необхідних для вирішення практичних завдань професійної допомоги людям, які пережили горе, втрату, стрес, насилля, суїцидальний ризик, депресії, залежності (наркоманії, алкоголізму), екстремальні ситуації тощо; у формуванні морально-етичних норм і відповідальності; в усвідомленні професійної ідентичності та становленні професійної компетентності.

ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

- ✓ забезпечити усвідомлення магістрами їх особистісної та професійної позиції по відношенню до надання психологічної допомоги у сфері подолання проблемних ситуацій;
- ✓ сформувавши етично-адекватну позицію щодо контакту з клієнтами;
- ✓ забезпечити отримання досвіду застосування психотехнічних прийомів, які забезпечують психологічну допомогу постраждалим;
- ✓ сформувавши навички рефлексивного аналізу і узагальнення досвіду взаємодії з клієнтами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретико-методологічні засади і понятійно-термінологічний апарат дисципліни;
- суть, види і специфічні риси психологічного консультування в реабілітаційному процесі;
- етичні принципи, умови і чинники ефективного консультування;
- загальну структуру консультативного процесу;
- процедурні й психотехнічні аспекти психологічного консультування в реабілітаційному процесі.

вміти:

- структурувати процес консультування;
- аналізувати й ідентифікувати проблему клієнта;
- розробити стратегію вирішення проблеми клієнта;
- застосувати психотехнічні методи і прийоми;
- описати і проаналізувати консультативний випадок;
- оцінити показники ефективності консультативної роботи;
- творчо підходити до вирішення навчальних консультативних ситуацій.

Передумови вивчення дисципліни

Вивчення даного курсу сприятиме формуванню у студентів цілісного уявлення про специфіку надання психологічної консультативної допомоги у таких ситуаціях, як втрата, насилля, суїцидальний ризик, депресія, залежність, екстремальних ситуаціях тощо.

Дисципліна «Психологічне консультування в реабілітаційному процесі» поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна

психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Кризова та екстремальна психологія», «Реабілітаційна психологія», «Психологічне консультування», «Психологія суїцидальної поведінки» тощо.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, клінічної та реабілітаційної психології, професійної підготовки у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5.Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність. ЗК6.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК9.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК3.Обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. СК4.Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК7.Приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК8.Оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК9.Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
Програмні результати навчання	
ПР4.Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.	

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації, оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР13. Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у медичних, санітарно-курортних та реабілітаційних закладах.

Критерії оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Засоби оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, включаючи: оцінку роботи студента на лекціях, відповіді на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи та написання письмової контрольної роботи, підсумкового тестування.

1. *Робота на лекціях.* Під час лекції студент не тільки слухає і фіксує лекційний матеріал, а ще й активно його реконструює. Для повного засвоєння лекційного матеріалу, студентові необхідно виконати ряд завдань: виписати визначення термінів (для термінологічного словника), доповнити перелік класифікації, привести приклад (відповідну ситуацію) тощо. Ці завдання студент може виконати в аудиторних або домашніх умовах. Виконання їх перевіряється викладачем на наступній лекції або ж семінарському занятті, присвяченому тій чи іншій темі навчальної дисципліни.

2. *Усна відповідь на семінарському занятті.* Відповідь передбачає чіткий, аргументований, розгорнутий виклад студентом одного з питань плану семінарського заняття, винесеного до обговорення. При цьому недопустиме дослівне зачитування матеріалу та використання ксерокопій. Студент повинен бути готовий відповісти на будь-які запитання кожного семінарського заняття.

3. *Самостійна робота.* Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання. Даний вид роботи передбачає виконання завдань, спрямованих на узагальнення і закріплення вивченого матеріалу та виконується студентом у такій послідовності: підготовка до семінарського заняття, складання план-конспекту на основі аналізу першоджерел, письмова відповідь на деякі завдання до обговорення та розв'язання ситуаційних задач.

4. *Контрольна робота.* Перед написанням письмової (контрольної) роботи у форматі проблемних питань студенти отримують перелік тем і питань, які виносяться на письмову роботу (програмові вимоги) та посилання на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки. Виконується цей вид роботи в межах аудиторних занять.

5. *Підсумкове тестування.* Тестування здійснюється на основі складених викладачем *тестових завдань* до всього курсу. Для цього передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне оцінювання									Екзамен	Підсумкова оцінка
Змістовий модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
За виконання домашнього самостійного завдання та навчальна діяльність на парах загальна кількість балів за всі теми змістового модуля становить максимально - 406.									506.	1006.
Контрольна робота - 106.										

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Психологічне консультування як вид психологічної допомоги в реабілітаційному процесі.

Тема1: Основи індивідуально-психологічного консультування.

Цілі, завдання та принципи індивідуально-психологічного консультування.
Проблема співвідношення психологічного консультування та інших видів

психологічної допомоги. Цілі і завдання психологічного консультування. Професійні вимоги до психолога-консультанта. Професійна особистісна позиція в роботі консультанта. Позиції консультанта і стиль консультування.

Основні теоретичні підходи, які використовуються в психологічному консультуванні.

Організація роботи психолога-консультанта. Етапи і процедури індивідуально-психологічного консультування.

Техніка індивідуально-психологічного консультування. Поняття консультативного контакту. Техніка психологічного консультування. Використання технік консультування на різних етапах консультативного процесу. Проблема ефективності консультативного процесу.

Тема2. Переживання втрати в психологічному консультуванні.

Втрата як подія. Втрата близької людини як необоротна значима подія. Втрата як травма. Переживання втрати: загальні характеристики. Стадії та задачі втрати. Рівні проживання втрати. Концепція проживання втрати як процес змін у внутрішньому світі особистості.

Горе втрати як процес. Консультування клієнта, який пережив втрату. Психологічна допомога при переживанні втрати.

Загальна характеристика переживання втрати близької людини дітьми. Фази дитячого горювання. Стратегія психологічної допомоги.

Переживання втрати при розлученні. Стадії втрати при розлученні. Загальні проблеми психологічної роботи при переживанні втрати при розлученні. Консультування в ситуації розлучення. Особливості роботи з дітьми, що переживають розлучення батьків.

Концепція психологічних стадій вмирання у термінальних хворих. Стратегії поведінки рідних термінально хворих. Консультування клієнта, який переживає власну термінальну хворобу. Консультування клієнта, який переживає термінальну хворобу близької людини.

Тема3. Психологічна допомога жертвам насилля.

Насилля: види, фактори ризику, механізми. Наслідки психологічного, фізичного і сексуального насилля для здоров'я і психіки людини (дорослого, дитини). Консультування жертв насилля.

Тема 4. Емоційна травма: особливості психологічної допомоги.

Емоційна травма: психологічні та клінічні особливості. Її наслідки. Психологічна допомога та специфіка роботи з емоційною травмою. Особистісні особливості людини, схильної до застрягання в ситуації отримання емоційної травми. Психологічне консультування людей з емоційною травмою.

Тема 5. Суїцидальна поведінка: техніки і прийоми консультативного впливу.

Фактори суїцидального ризику. Соціально-демографічні фактори. Індивідуальнопсихологічні фактори. Медичні фактори. Природні фактори. Індикатори суїцидального ризику. Ситуаційні індикатори. Поведінкові індикатори. Комунікативні індикатори. Когнітивні індикатори. Емоційні індикатори. Консультування суїцидальних клієнтів. Консультування уцілілих після суїциду. Підтримка консультанта.

Тема 6. Основні принципи консультативної роботи із залежностями.

Загальні уявлення про залежність і співзалежність. Поняття «адитивна поведінка». Характерні поведінкові реакції залежних осіб. Наркоманія. Алкоголізм. Психологічна допомога клієнтам із залежністю та їх родині.

Тема 7. Екзистенційні питання в консультативній практиці.

Загальна характеристика екзистенціальних тривог. Тривога долі й смерті. Тривога провини й осуду. Тривога порожнечі й відсутності змісту. Взаємозв'язок категорій «тривога» і «страх». Механізм виникнення патологічної тривоги. Консультативна допомога.

Тема 8. Психологічна допомога при вторинній травматизації

Хронічний стрес і професійне здоров'я спеціалістів. Синдром вигорання та вторинна травма. Стадії синдрому вигорання. Фактори, що обумовлюють вторинну травматизацію. Оцінка вторинної травматизації. Робота з вторинною травмою. Психологічне сприяння соціально-психологічній адаптації.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна						заочна					
	усього	л	п	лаб	інд	с.р.	усього	л	п	лаб	інд	с.р.
	90	12	18			60	90	2	4			84
Змістовий модуль 1. Психологічне консультування як вид психологічної допомоги в реабілітаційному процесі												
Тема1. Основи індивідуально-психологічного консультування	10	2	2			6	6	1				5
Тема2. Переживання втрати в психологічному консультуванні	10	2	2			6	11	1				10
Тема 3. Психологічна допомога жертвам насилля	14	4	4			6	14	1	1			12
Тема4. Емоційна травма: особливості психологічної допомоги	10	2	2			6	14	1	1			12
Тема 5. Суїцидальна поведінка: техніки і прийоми консультативного впливу	14	4	4			6	12	1	1			10

Тема 6. Основні принципи консультативної роботи із залежностями.	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 7. Екзистенційні питання в консультативній практиці	10	2	2			6	10	1				9
Тема 8. Психологічна допомога при вторинній травматизації	10	2	2			6	11	1				10
Усього годин	90	20	22			48	90	8	4			78

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Техніка індивідуально-психологічного консультування.	2	-
2.	Переживання втрати в психологічному консультуванні	2	-
3.	Психологічна допомога жертвам насилля	4	1
4.	Емоційна травма: особливості психологічної допомоги	2	1
5.	Суїцидальна поведінка: техніки і прийоми консультативного впливу	4	1
6.	Консультативна робота клієнтам і членам їх родин в ситуації залежності	4	1

7.	Екзистенційні питання в консультативній практиці.	2	-
8.	Психологічна допомога при вторинній травматизації.	2	-
Всього		22	4

Самостійна робота

Семестр / тема	Зміст самостійної роботи	Обсяг (год.) денна форма/ заочна форма	Форма контролю	Тиждень, на якому здійснюється контроль	Кількість балів
2/1	<p>Тема 1. Техніка індивідуально-психологічного консультування.</p> <p>Зміст самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виконання завдань, отриманих на лекції; -складання план-конспекту до теми; -письмова відповідь з прикладним аспектом на завдання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття консультативного контакту. 2. Техніка психологічного консультування. 3. Використання технік консультування на різних етапах консультативного процесу. 4. Використання технік консультування на різних етапах консультативного процесу. <p>-складання термінологічного словника.</p> <p><i>Рекомендовані джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Колесникова Галина Ивановна. Психологическое консультирование [Текст] : учебник / 2-е изд. Ростов н/Д : Феникс, 2006. 283 с. 2. Консультирование и коучинг персонала в организации : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / под ред. Н. В. Антоновой, Н. Л. Ивановой. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 370 с 	6/5	конспект	1 тиждень	5
	<p>Тема 2.</p> <p>Переживання втрати в психологічному консультуванні.</p>	6/10	конспект	2 тиждень	5

2/2	<p>Зміст самостійної роботи:</p> <p>-виконання завдань, отриманих на лекції;</p> <p>-підготовка до семінарського заняття;</p> <p>-складання план-конспекту до теми;</p> <p>-письмова відповідь на завдання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Викладіть особливості діагностики і планування консультативного процесу при переживанні втрати. 2.Уточніть особливості консультування клієнта, який вже пережив втрату. 3.Уточніть особливості консультування при переживанні горя на різних стадіях. <p><i>Рекомендована література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Василюк Ф. Пережить горе // Альтер Эго. Психологический журнал. 1991. № 2. С. 5–10 2.Гнездилов А. В. Психология и психотерапия потерь. СПб.: Речь, 2007 3.Линдемманн Э. Клиника острого горя // Психология эмоций / под ред. В. К. Вилюнаса, Ю. Б. Гиппенрейтер. М.: Изд-во Московского университета, 1984. 5.Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. 2-е изд., стер. Москва: Смысл, 2005.182с. 6.Кюблер-Росс Э. О смерти и умирании. Киев, София, 2001 7.Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.: СПбГИПСР, 2014. 197с. 8.Осипова А. А. Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях. Ростов-на-Дону, 2005. 9.Шефов С. А. Психология горя. СПб.: Речь, 2007 <p>-розв'язання ситуаційних задач:</p> <p>(ознайомитися зі змістом певного випадку з практики психолога;сформулюйте гіпотези про причини (проблеми);намітьте рекомендація чи можливі шляхи психологічного впливу).</p>				
-----	--	--	--	--	--

	Див. Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.: СПбГИПСР, 2014. С. 46, 50, 51, 55 (на вибір).				
2/3	<p>Тема 3. Психологічна допомога жертвам насилля.</p> <p>Зміст самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виконання завдань, отриманих на лекції; -підготовка до семінарського заняття; -складання план-конспекту до теми; -письмова відповідь на завдання для обговорення: <ol style="list-style-type: none"> 1. Викладіть особливості діагностики і планування консультативного процесу під час роботи з жертвами насилля. 2. Обґрунтуйте основні етапи консультування в даній ситуації. 3. Назвіть специфічні техніки і прийоми психологічного впливу в даній ситуації. <p><i>Рекомендована література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. 2-е изд., стер. Москва: Смысл, 2005. 182с. 2. Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.: СПбГИПСР, 2014. 197с. 3. Ениколопов С. Н., Кравцова О. Н. Теории сексуального насилия // Прикладная психология. 1999. № 4. 4. Феномен насилия (от семейного до глобального). Взгляд с позиции пренатальной и перинатальной психологии и медицины / под ред. проф. Г. И. Брехмана (Израиль, Россия), проф. П. Г. ФедораФрайбурга (Швеция, Чехия). СПб.; Хайфа, 2005. 5. Мерфи Дж. Арт-терапия в работе с детьми и подростками, пережившими сексуальное насилие [Электронный ресурс] // Сообщество профессионалов. — Режим доступа: http://webcommunity.ru/939/. 6. Ениколопов С. Н., Кравцова О. Н. Теории сексуального насилия // Прикладная психология. 1999. № 4 	6/12	конспект	3 тиждень	5

	<p><i>-розв'язання ситуаційних задач: (ознайомитися зі змістом певного випадку з практики психолога; сформулюйте гіпотези про причини (проблеми); намітьте рекомендація чи можливі шляхи психологічного впливу).</i></p> <p>Див. Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.: СПбГИПСР, 2014. С.65</p>				
2/4	<p>Тема 4. Емоційна травма: особливості психологічної допомоги.</p> <p>Зміст самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виконання завдань, отриманих на лекції; -підготовка до семінарського заняття; -складання план-конспекту до теми; -письмова відповідь на завдання для обговорення: <ol style="list-style-type: none"> 1. Депресивні стани: види, симптоми. Робота з депресивними клієнтами. 2. Консультативні тактики при станах страху і тривоги. 3. Особливості психологічного консультування клієнтів з неадекватною поведінкою. <p><i>Рекомендована література:</i></p> <p>Изард К. Э. Психология эмоций. СПб., 1999.</p> <p>Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. 2-е изд., стер. Москва: Смысл, 2005. 182с.</p> <p>Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція: навч. посібник. Рівне: ЦНТІ, 2001.</p> <p><i>-розв'язання ситуаційних задач: (ознайомитися зі змістом певного випадку з практики психолога; сформулюйте гіпотези про причини (проблеми); намітьте рекомендація чи можливі шляхи психологічного впливу).</i></p> <p>Див. Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.:</p>	6/12	конспект	4 тиждень	5

	СПБГИПСР, 2014. С.99, 108, 110 (на вибір)				
2/5	<p>Тема 5. Суїцидальна поведінка: техніки і прийоми консультативного впливу</p> <p>Зміст самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виконання завдань, отриманих на лекції; -підготовка до семінарського заняття; -складання план-конспекту до теми; -письмова відповідь на завдання для обговорення: <ol style="list-style-type: none"> 1.Особливості роботи з суїцидною мотивацією, вікові особливості суїцидальної поведінки. 2.Основні фактори та індикатори суїцидного ризику. 3. Специфічні техніки і прийоми психологічного консультативного впливу в роботі до і після суїцидного стану. <p><i>Рекомендована література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Амбрумова А. Г., Постовалова Л. И. Социальные и клинико-психологические аспекты самоубийства в современном мире // Обозрение психиатрии и медицинской психологии им. В. М. Бех-терева. 1991. № 1. С. 26–38. 2.Молтсбергер Дж. Опасность самоубийства: клиническая оценка и принятие решений // Суицидология в трудах зарубежных ученых: сб. / под ред. А. Н. Моховикова. М.: Когито-центр, 2010 3.Зотов М. В. Суицидальное поведение: механизмы развития, диагностика, коррекция. СПб.: Речь, 2006 4.Исаев Д. С., Шерстнев К. В. Психология суицидального поведения. Самара: Самарский государственный университет, 2004 5.Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. 2-е изд., стер. Москва: Смысл, 2005.182с. 6.Психологія суїциду: навчальний посібник / За ред.. В.П. Москальця. Київ. Івано-Франківськ: «Плай», 2002. 260с. 	6/10	конспект	5 тиждень	5

	<p>7.Тихоненко В. А. Классификация суицидальных проявлений // Актуальные проблемы суицидологии. М.: Московский НИИ психиатрии, 1978</p> <p>8.Старшенбаум Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия. М.: Когито-центр, 2005</p> <p><i>-розв'язання ситуаційних задач: (ознайомитися зі змістом певного випадку з практики психолога; сформулюйте гіпотези про причини (проблеми); намітьте рекомендація чи можливі шляхи психологічного впливу).</i></p> <p><i>Див. Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.: СПбГИПСР, 2014. С.137</i></p>				
2/6	<p>Тема 6. Допомога клієнтам із залежністю та їх родині: основні принципи консультативної роботи.</p> <p>Зміст самостійної роботи:</p> <p><i>-виконання завдань, отриманих на лекції;</i></p> <p><i>-підготовка до семінарського заняття;</i></p> <p><i>-складання план-конспекту до теми;</i></p> <p><i>-письмова відповідь на завдання для обговорення:</i></p> <p>1. Дайте визначення терміну «залежність» і назвіть характерні поведінкові реакції залежних осіб.</p> <p>2. Розкрийте суть поняття «адиктивна поведінка». В чому полягає суть процесу адикції?</p> <p>3. Ознаки фізичної залежності від наркотичних речовин. Приведіть приклад схеми психологічної роботи із особами, які страждають наркоманією.</p> <p>4. Як будується робота з близькими людьми (членами сім'ї) залежних осіб?</p> <p>5. Які додаткові ресурси можуть бути застосовані для роботи з адиктами?</p> <p><i>Рекомендована література:</i></p> <p>1. Захаров Н. П. Психотерапия пограничных состояний и состояний зависимости / Н. П. Захаров. М. : ДеЛи принт, 2004. 288 с.</p>	6/10	конспект	6 тиждень	5

	<p>2.Консультативна психологія: навчальні матеріали он-лайн. https://pidru4niki.com/78013/psihologiya/konsultativna_psihologiya</p> <p>3.Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. 2-е изд., стер. Москва: Смысл, 2005.182с.</p> <p>4.Шевченко Н. Ф. Індивідуальне психологічне консультування: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. 198 с.</p> <p>5.Клейберг Ю. А. Социальная психология девиантного поведения / Ю. А. Клейберг. М. : ТЦ Сфера, 2004. 192 с.</p> <p>6.Мэй Ролло. Искусство психологического консультирования / Ролло Мэй. М. : Апрель-пресс, 2010. 277 с.</p> <p><i>-розв'язання ситуаційних задач: (ознайомитися зі змістом певного випадку з практики психолога; сформулюйте гіпотези про причини (проблеми); намітьте рекомендація чи можливі шляхи психологічного впливу).</i></p> <p><i>Див. Методичні рекомендації для засвоєння дисципліни «Психологічне консультування в реабілітаційному процесі»: ситуаційні задачі 3,4,5 (на вибір)</i></p> <p><i>Режим доступу:</i> d-learn.pnu.edu.ua</p>				
2/7	<p>Тема 7. Екзистенційні питання в консультативній практиці.</p> <p>Зміст самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виконання завдань, отриманих на лекції; -підготовка до семінарського заняття; -складання план-конспекту до теми; -письмова відповідь на завдання для обговорення: <p>1.Загальна характеристика екзистенціальних тривог: тривога долі й смерті; тривога провини й осуду; тривога порожнечі й відсутності змісту.</p> <p>2.Взаємозв'язок категорій «тривога» і «страх».</p>	6/9	конспект	7 тиждень	5

	<p>3.Механізм виникнення патологічної тривоги.</p> <p>4. Консультативна допомога. <i>Рекомендована література:</i></p> <p>1. Консультативна психологія: навчальні матеріали он-лайн. https://pidru4niki.com/78013/psihologiya/konsultativna_psihologiya</p> <p>2.Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.: СПбГИПСР, 2014. 197с.</p> <p>3.Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. 2-е изд., стер. Москва: Смысл, 2005.182с.</p> <p>3.Кюблер-Росс Э. О смерти и умирании. Киев, София, 2001</p> <p><i>-розв'язання ситуаційних задач: (ознайомитися зі змістом певного випадку з практики психолога; сформулюйте гіпотези про причини (проблеми); намітьте рекомендація чи можливі шляхи психологічного впливу).</i></p> <p><i>Див. Методичні рекомендації для засвоєння дисципліни «Психологічне консультування в реабілітаційному процесі»: ситуаційні задачі 8,9 (на вибір)</i></p> <p><i>Режим доступу:</i> <i>d-learn.pnu.edu.ua</i></p>				
2/8	<p>Тема 8. Психологічна допомога при вторинній травматизації.</p> <p>Зміст самостійної роботи:</p> <p><i>-виконання завдань, отриманих на лекції;</i></p> <p><i>-підготовка до семінарського заняття;</i></p> <p><i>-складання план-конспекту до теми;</i></p> <p><i>-письмова відповідь на завдання для обговорення:</i></p> <p>1.Зв'язок синдрому вигорання і вторинної травми: проблема існування чи не існування.</p> <p>2. Вигорання: факти впливу.</p> <p>3.Вторинна травматизація: ознаки, симптоми, факти впливу. Особливості роботи з нею.</p> <p>4. Хронічний стрес і професійне здоров'я спеціалістів.</p>	6/10	конспект	8 тиждень	5

<p>5. Психологічне сприяння соціально-психологічній адаптації: суть процесу.</p> <p><i>Рекомендована література:</i></p> <p>1. Водопьянова Н.Е. Синдром выгорания: диагностика и профилактика / Н.Е. Водопьянова. СПб.: Питер, 2008. 336 с.</p> <p>2. Консультативна психологія: навчальні матеріали он-лайн. https://pidru4niki.com/78013/psihologiya/konsultativna_psihologiya</p> <p>3. Маланьїна Тетяна Михайлівна (2015). <i>Вторичная травматизация и эмоциональное выгорание: риски возникновения, стратегии предупреждения</i> // Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя: матеріали І міжнародної науково-практичної конференції. С. 198-200</p> <p>4. Малец Л. Внимание: выгорание / Л. Малец // Персонал. 2000. № 5. С. 99–102</p> <p>5. Орел В.Е. Исследование феномена психического выгорания в отечественной и зарубежной психологии // Проблемы общей и организационной психологии. - Ярославль, 1999. С. 76-97.</p> <p>6. Леонова А. Б. Основные подходы к изучению профессионального стресса / А. Б. Леонова // Вестник Моск. ун-та. –Сер.14. Психология. – 2000. №3. С. 4–19.</p> <p>7. Овчинников Б. В., Колчев А. И. Профессиональный стресс и здоровье // Психология профессионального здоровья / под ред. Г. С. Никифорова. СПб. : Речь, 2006. С. 204–213.</p> <p>8. Психология профессионального здоровья / под ред. Г. С. Никифорова. СПб. : Речь, 2006. С. 480–485.</p> <p>9. http://coolreferat.com/Профессиональный стресс.</p> <p><i>- розв'язання ситуаційних задач:</i> <i>(ознайомитися зі змістом певного випадку з практики психолога; сформулюйте гіпотези про причини (проблеми); намітьте рекомендація чи можливі шляхи психологічного впливу).</i></p> <p><i>Див. Методичні рекомендації для засвоєння дисципліни «Психологічне консультування в реабілітаційному процесі»: ситуаційні задачі 6,7 (на вибір)</i></p>				
---	--	--	--	--

	<i>Режим доступу: d-learn.pnu.edu.ua</i>				
--	--	--	--	--	--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	Зараховано
80 – 89	B	Зараховано
70 – 79	C	Зараховано
60 – 69	D	Зараховано
50 – 59	E	Зараховано
26 – 49	FX	Не зараховано
0 – 25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

Методи навчання

Для викладання курсу використовуються наступні методи: ретроспективний, пояснювально-ілюстративний, робота з інформаційними джерелами (друкованими виданнями, on line бібліотекою), проблемне засвоєння матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький.

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Підручники, навчальні посібники, довідники тощо.
4. Текстові та електронні варіанти тестів для підсумкового контролю знань.

Рекомендована література

- 1.Абрамова Г. С. Практична психологія: підруч. для вузів. Москва: Академічний проект, 2003
- 2.Амбрумова А. Г., Постовалова Л. И. Социальные и клинико-психологические аспекты самоубийства в современном мире // Обозрение психиатрии и медицинской психологии им. В. М. Бех-терева. 1991. № 1. С. 26–38.

3. Альошина Ю. С. Індивідуальне та сімейне психологічне консультування. М.: Класс, 2004
4. Андреева Г. М. Социальная психология. М.: Аспект Пресс, 2014.
5. Берн Е. Игры, в которые играют люди: психология человеческих отношений. Москва: Эскимо, 2012.
6. Бондаренко А. Ф. Психологічна допомога: теорія і практика. М.: Изд-во Института психотерапии. 2000.
7. Василюк Ф. Пережить горе // Альтер Эго. Психологический журнал. 1991. № 2. С. 5–10
8. Видра Д. Помощь разведенным родителям и их детям. М.: Изд-во института психотерапии, 2000.
9. Гнездилов А. В. Психология и психотерапия потерь. СПб.: Речь, 2007
10. Ежова Н. Н. Рабочая книга практического психолога: 2-е изд. Ростов н/Д.: Феникс, 2005.
11. Ениколопов С. Н., Кравцова О. Н. Теории сексуального насилия // Прикладная психология. 1999. № 4.
12. Изард К. Э. Психология эмоций. СПб., 1999.
13. Исаев Д. С., Шерстнев К. В. Психология суицидального поведения. Самара: Самарский государственный университет, 2004.
14. Захаров Н. П. Психотерапия пограничных состояний и состояний зависимости / Н. П. Захаров. М.: ДеЛи принт, 2004. 288 с.
15. Зотов М. В. Суицидальное поведение: механизмы развития, диагностика, коррекция. СПб.: Речь, 2006.
16. Камалетдінова З. Ф., Антонова Н. В. Когнітивно-поведінковий підхід в психологічному консультуванні. М.: Изд-во СГУ. 2010.
17. Клейберг Ю. А. Социальная психология девиантного поведения / Ю. А. Клейберг. М.: ТЦ Сфера, 2004. 192 с.
18. Консультативна психологія: навчальні матеріали он-лайн. https://pidru4niki.com/78013/psihologiya/konsultativna_psihologiya
19. Кораблина Е. П. Особливості підготовки психолога-консультанта до професійної діяльності // Известия РГНУ им. А. И. Герцена. 2005. №12.
20. Кочюнас Р. Психологічне консультування. Москва: Академічний проект. 2012.
21. Кюблер-Росс Э. О смерти и умирании. Киев, София, 2001.
22. Линдемманн Э. Клиника острого горя // Психология эмоций / под ред. В. К. Вилюнаса, Ю. Б. Гиппенрейтер. М.: Изд-во Московского университета, 1984.
23. Маслоу А. Стадии развода [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://gimenespsihologija.files.wordpress.com/2010/11/d180d0>.
24. Мэй Ролло. Искусство психологического консультирования / Ролло Мэй. М.: Апрель-пресс, 2010. 277 с.

25. Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. 2-е изд., стер. Москва: Смысл, 2005. 182с.
26. Мерфи Дж. Арт-терапия в работе с детьми и подростками, перенесшими сексуальное насилие [Электронный ресурс] // Сообщество профессионалов. — Режим доступа: <http://webcommunity.ru/939/>.
27. Молтсбергер Дж. Опасность самоубийства: клиническая оценка и принятие решений // Суицидология в трудах зарубежных ученых: сб. / под ред. А. Н. Моховикова. М.: Когито-центр, 2010
28. Нельсон-Джоунас Р. Теорія і практика консультивання. СПб: Питер, 2000.
29. Осипова А. А. Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях. Ростов-на-Дону, 2005.
30. Пономарева И. М. Работа психолога в кризисных службах: учебное пособие. СПб.: СПбГИПСР, 2014. 197с.
31. Психологія суїциду: навчальний посібник / За ред. В.П. Москальця. Київ. Івано-Франківськ: «Плай», 2002. 260с.
32. Старшенбаум Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия. М.: Когито-центр, 2005
33. Тихоненко В. А. Классификация суицидальных проявлений // Актуальные проблемы суицидологии. М.: Московский НИИ психиатрии, 1978
34. Цимбалюк І. М. Психологічне консультивання та корекція: навч. посібник. Рівне: ЦНТІ, 2001.
35. Феномен насилия (от семейного до глобального). Взгляд с позиции пренатальной и перинатальной психологии и медицины / под ред. проф. Г. И. Брехмана (Израиль, Россия), проф. П. Г. ФедораФрайбурга (Швеция, Чехия). СПб.; Хайфа, 2005
36. Шевченко Н. Ф. Індивідуальне психологічне консультивання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. 198 с.
37. Шефов С. А. Психология горя. СПб.: Речь, 2007
38. Шнейдман Э. Десять общих черт самоубийств и их значение для психотерапии // Суицидология: прошлое и настоящее. Проблема самоубийства в трудах философов, социологов, психотерапевтов и художественных текстах / сост. А. Н. Моховиков. М.: Когито-центр, 2001.